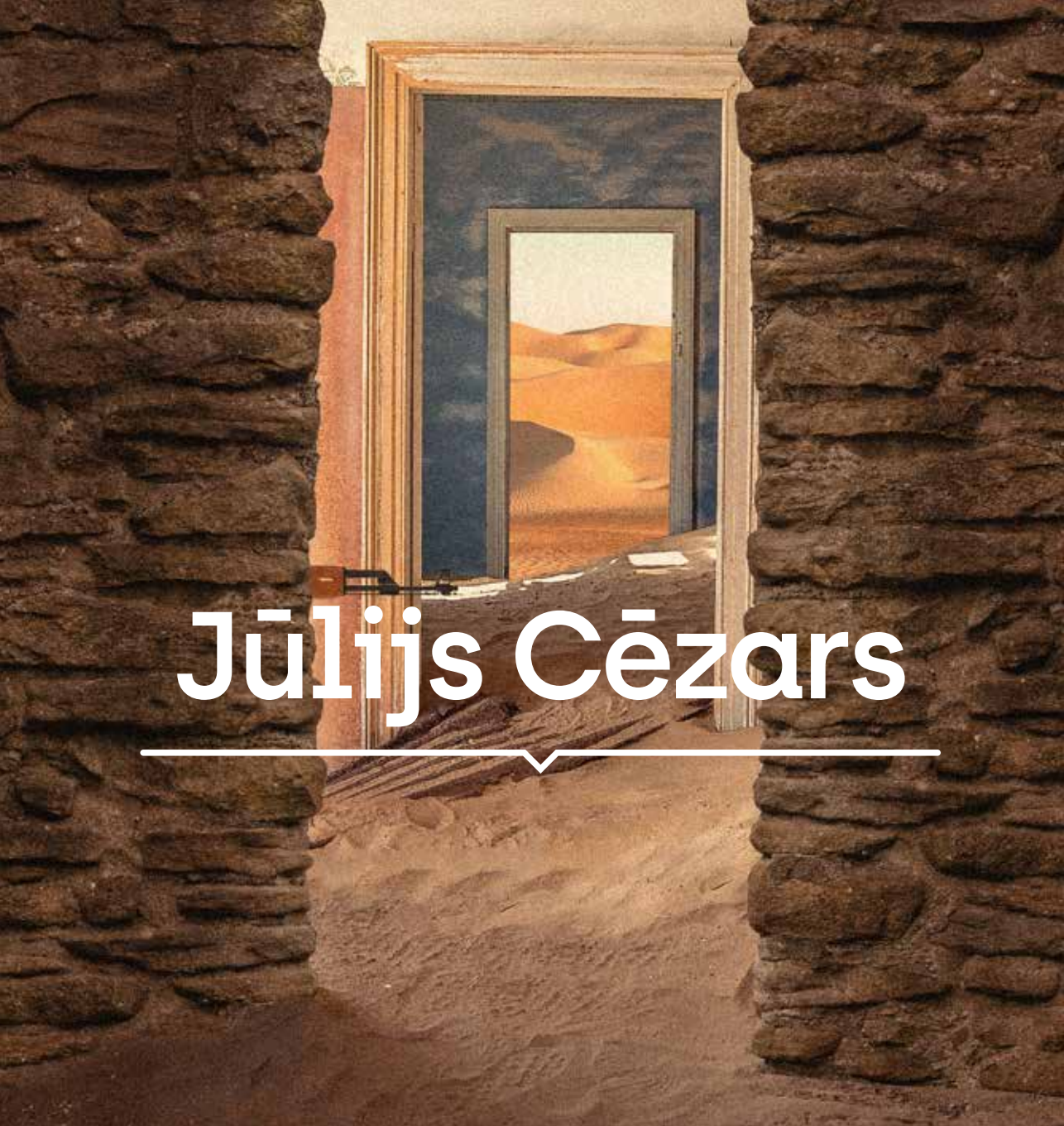

The background of the image is a reproduction of the painting 'Rain, Steam, and Great Central Railway' by the English painter J.M.W. Turner. The painting depicts a steam locomotive crossing a railway bridge over a track that leads towards a hazy, rainy landscape. The scene is framed by a rough, stone archway, and the foreground shows a sandy, uneven ground. The overall mood is atmospheric and evocative of the Victorian era.

Jūlijs Cēzars

RAHVUSTEATER
VANEMUINE

teatri peatoetaja

157. sezona

Igaunijas Nacionālais teātris “Vanemuine”
2026. gada 29. augustā Latvijas Nacionālajā operā

GEORGS FRĪDRIHS HENDELIS
Jūlijs Cēzars
BAROKA OPERA DIVOS CĒLIENOS

Libretists Nikola Frančesko Haims (Nicola Francesco Haym)

Muzikālais vadītājs un diriģents Risto Josts (Risto Joost)

Režisors Elmo Nīganens (Elmo Nūganen)

Scenogrāfs Kristjans Suits (Kristjan Suits)

Kostīmu māksliniece Kristīne Pasternaka (Latvijas Nacionālā opera)

Kustību režisors Janeks Savolainens (Janek Savolainen)

Gaismu mākslinieks Renē Līvamegi (Rene Liivamägi)

Režisora asistente Merle Jalakas (Merle Jalakas)

Repetītorikoncertmeistari Pija Paemurru, Tomass Kaldaru (Piia Paemurru, Toomas Kaldaru)

Koncertmeistari Pīa Paemurru (Piia Paemurru), Ele Sonn

Galvenā kormeistare Kristi Jagodina (Kristi Jagodin)

Kormeistars Martins Sildoss (Martin Sildos)

Kora koncertmeistars Stefano Kjurkjū (Stefano Chiurchiú)

Piretehniķis Lauri Jalukse (Tulekild Ilutulestikud OÜ)

Inspiciante Ille Tinna (Ülle Tinn)

PIRMIZRĀDE 2023. GADA 4. NOVEMBRĪ “VANEMUINES” MAZAJĀ ZĀLĒ

Lomās

JŪLIJS CĒZARS Martins Karu (Martin Karu)

KLEOPATRA Pirjo Jonasa (Pirjo Jonas)

PTOLEMAJS Ivo Posti

KORNĒLIJA Karmena Puisa (Karmen Puis)

SEKSTS Karisa Trassa (Karis Trass, Igaunijas Nacionālā Opera)

AHILLS Simo Brēde (Simo Breede)

NIRENS Ka Bo Čans (Ka Bo Chan)

KURIO Kristiāns Hegbloms (Kristjan Häggblom)

POMPEJS Artūrs Nagels (Artur Nagel)

ROMAS KARAVĪRI Oliver Timmusk (Oliver Timmusk), Risto Oravs (Risto Orav),
Egons Lānesoo (Egon Laanesoo), Janeks Savolainens (Janek Savolainen)

ĒĢIPTES KARAVĪRI Uku-Markuss Simmermans (Uku-Markus Simmerman), Hisatoši Necu
(Hisatoshi Nezu), Tarmo Tēkivi (Tarmo Teekivi), Aivars Kallaste (Aivar Kallaste)

TAUTA “Vanemuines” operas koris

“Vanemuines” simfoniskais orķestris

Es šo stāstu nespēju uztvert tā, kā to bija iecerējuši “Julius Caesar” autori. Pasaule šodien ir pilnīgi citāda. Toreiz sabiedrību dominēja imperiālistiskā ideoloģija. Tagad dzīvojam daudz demokrātiskākā pasaulē, lai gan ideja par stiprākā tiesībām joprojām ir populāra. Ir jābūt diženam un spēcīgam – tā ir valsts un nācijas galvenā ideoloģija un virzītājspēks.

Šodien, kad Eiropa ir sadrumstalota mazās valstīs, mēs uz pasauli skatāmies pavisam citādi nekā Romas laikos. Toreiz romieši bija etalons, ko idealizēja – romiešu tiesības, romiešu goda kodekss un tā tālāk. Savukārt ēģiptiešiem piemita zināma viltība. Cēzara un Kleopatras tikšanās tiek attēlota kā mītisks mīlestības no pirmā acu skatiena mirklis. Taču Ēģiptē notika pilsoņu karš, tāpat kā Romā. Kleopatra nebija iemesls Cēzara ierašanās brīdim Ēģiptē. Viņš ieradās, lai meklētu savu politisko pretinieku, romiešu ģenerāli Pompeju.

Turklāt cilvēku dzīve nebija līdzīga to valdnieku – Kleopatras un viņas brāļa Ptolemaja – dzīvei. Mūsu versijā pūlim ir lielāka loma, tas ir intrigu un konfliktu periods. Tāpat kā mūsdienās, arī “Julius Caesar” pūlis izjūt tumšu dusmu pret eliti. Romieši nav apmierināti, ēģiptieši nav apmierināti.

Šajā brīdī man šķita neiespējami idealizēt Romas imperatora Cēzara un Ēģiptes karalienes Kleopatras mīlas stāstu. Pilī notiek apvērsumi, spriedze pieaug gan Ēģiptē, gan Romā. Romieši jūtas kā pasaules valdnieki, Ēģipte viņiem ir tikai vasaļvalsts. Šādas attiecības pastāv gan starp valstīm, gan starp varoņiem. Arī romiete Kornēlija jautā: “Kā jūs, ēģiptieši, varat izturēties pret mani, romieti, šādi?” Senā Roma bija daudz nežēlīgāka, bezsirdīgāka un vienaldzīgāka, nekā to atspoguļo operas librets.

Cēzara un Kleopatras stāstā ir arī daudz varas attiecību, despotisma un intrigu. Viņi ir gatavi uz visu varas un uzvaras vārdā – uzvarētāji netiek tiesāti. “Atnācu, ieraudzīju, uzvarēju,” saka Cēzars. Mūsu izrādē akcenti ir citādi – tas nav zilasiņu inteligento izredzēto savienojums. Patiesībā viņiem nācās rīkoties visai negodīgi, lai saglabātu varu. Ir grūti noticēt, ka Kleopatra interesējās par Cēzaru kā par vīrieti, nevis kā par visvarenāko imperatoru. Arī Cēzaram bija būtiski, ka Kleopatra ir Ēģiptes valdniece.

Hendeļa operā ir trīs kastrātu lomas. Šis īpašais balss tips 18. gadsimta turīgajai publikai šķita apburošs, un viņi bija gatavi maksāt milzīgas summas, lai to dzirdētu. Tas kļuva par modes lietu. Cēzara lomas piešķiršana kastrātam radīja ap viņa tēlu īpašu auru, izceļot viņa vēsturisko unikālumu. Mūsu izrādē kastrātu lomas izpilda kontrtenori un mecosoprāni.

Protams, tas liek uzdot jautājumu – vai mūsdienu pasaule ir kļuvusi feministiskāka un maigāka, vai arī vīrišķīgā sabiedrība joprojām ir pie varas? Mūsdienu pasaule ir daudz tolerantāka un atvērtāka. Dzimuma arhetipi joprojām pastāv, taču dzimuma aspekts vairs netiek tik ļoti izcelts.

Mūsu “Julius Caesar” versijā vienlaikus satiekas Romas laikmets, baroks un mūsdienas.

Tieši tāpat kā grāmatu plauktā var būt dažādu laikmetu darbi, bet mums, kas stāvam šī plaukta priekšā, tie veido vienotu, pilnīgu vēsturisku un pieredzes kopumu. Jebkuram vēsturiskam vai politiskam notikumam ir gadsimtiem seni iemesli. Arī tas, kas šodien notiek Tālajos Austrumos, nav īslaicīgs notikums, bet gan atskaņas no noteiktiem vēsturiskiem notikumiem. Tāpat ir ar Ukrainu un Krieviju. Tā nav tikai 21. gadsimta problēma, bet kas daudz senāks, kas joprojām mūs ietekmē. Reizēm ir miers, reizēm konflikts uzliesmo no jauna.

Galu galā tas viss ir spēle – spēle ar Cēzaru un Kleopātru, ar baroku un Hendeli, ar māksliniecisko pārspīlējumu un teātri, ar mūsdienām un vēsturi.

Elmo Nīganens, režisors

Satura kopsavilkums

Darbība norisinās Ēģiptē, 48.–47. g. p.m.ē.

I cēliens

Jūlijs Cēzars ir guvis uzvaru pār sava politiskā pretinieka Pompeja karaspēku. Ierodoties Aleksandrijā, Cēzars sastop Pompeja sievu Kornēliju un viņu dēlu Sesto. Viņi lūdz žēlastību Pompejam. Cēzars piekrit viņu saudzēt ar noteikumu, ka viņš pats izlūdzas žēlastību. Ģenerālis Ahilla atnes Cēzaram Pompeja galvu kā Ēģiptes valdnieka Ptolemaja žestu atbalstam. Ptolemajs dala troni ar savu māsu Kleopatru. Cēzars uzskata šo rīcību par smagu Romas goda kodeksa pārkāpumu. Sesto saprot, ka viņam jāatliebj tēva nāve.

Kleopatra plāno pavedināt Cēzaru, lai garantētu viņa atbalstu un gāztu savu brāli, kļūstot par vienīgo Ēģiptes valdnieci. Ptolemajs no Ahillas uzzina par Cēzara dusmām pēc Pompeja slepkavības. Pārvērtusies par Līdiju, Kleopatra tuvojas Cēzaram un iepazīstina ar sevi. Cēzaru apbur viņas skaistums. Kornēlija un Seksts plāno nogalināt Ptolemaju. Kleopatra apsola viņiem palīdzēt un pavēl savam kalpam Nirenam aizvest viņus uz pili.

Ptolemaju valdzina Kornēlijas skaistums. Arī Ahilla ir ieinteresēts viņā, un Ptolemajs viņam ir apsolījis Kornēliju kā atlīdzību par Cēzara nogalināšanu. Sesto izaicina Ptolemaju uz divkauju, bet tiek arestēts. Ahilla piedāvā palīdzēt Seksts, ja Kornēlija pieņems viņa uzmanību. Kornēlija atsakās.

Pārtraukums

II cēliens

Kleopatra savā pili sarīko priekšnesumu. Pēc viņas plāna Cēzars to noskatās. Viņa joprojām nav atklājusi savu patieso identitāti.

Kornēlija ir Ptolemaja gūstekne. Ahilla vēlreiz lūdz viņas roku, taču Kornēlija atkal atsakās. Kad Ahilla aiziet, Ptolemajs pats mēģina viņu pavedināt, bet arī tiek atraidīts. Tikmēr Sesto izbēg no gūsta. Viņš ierodas, lai atturētu Kornēliju no pašnāvības, un zvēr atbēgties Ptolemajam.

No Kleopatras pils atskan kaujas trokšņi – tā ir Ptolemaja viltība, lai nogalinātu Cēzaru. Kleopatra beidzot atklāj viņam savu īsto identitāti. Lai gan viņa lūdz Cēzaru bēgt, viņš nolemj palikt un cīnīties.

III cēliens

Sesto iebrūk Ptolemaja haremā un uzbrūk viņam. Cīņu pārtrauc Ahillas ierašanās. Tiek Baumots, ka Cēzars, bēgot no karavīriem, ir ielēcis jūrā un noslēcis. Ahilla, uzskatot, ka ir izpildījis savu solījumu nogalināt Cēzaru, pieprasa Ptolemajam savu atlīdzību. Taču Ptolemajs atsakās viņam atdot Kornēliju. Ahilla tāpēc nodod Ptolemaju un pāriet Kleopatras pusē.

Ptolemaja un Kleopatras karaspēks iesaistās kaujā. Drīz Kleopatra tiek sakauta un ieslodzīta.

Cēzars, izskalots krastā, izrādās dzīvs. Viņš ielaužas pilī un atbrīvo Kleopatra. Ptolemajs, pārliecināts par savu uzvaru, mēģina izvarot Kornēliju, taču Sesto ierodas un nogalina viņu divkaujā.

Uzvarējuši, Cēzars un Kleopatra ierodas Aleksandrijā. Cēzars pasludina Kleopatra par Ēģiptes karalieni un apsola Romas aizsardzību Ēģiptei, ja tā būs nepieciešama. Viņuprāt, cilvēkiem vajadzētu priecāties, jo miers ir atjaunots.

Iemīlējies Cēzars Ēģiptē

Hendeļa „Jūlijs Cēzars” (1724) ir viena no baroka operas laikmeta virsotnēm. Strādājot pie šī darba, Hendelis jau bija kļuvis par īstu operas pasaules zvaigzni: viņš komponēja lēni un rūpīgi, veica daudz labojumu, pārkārtoja jau sacerēto materiālu un atteicās pat no vairākiem lieliskiem numuriem – kaut ko tādu viņš parasti nedarīja. Rezultāts ir opera ar izciliem tēliem, neparasti krāsainu orķestri un dinamisku sižetu, kurai Hendele daiļradē ir maz līdzvērtīgu darbu.

Georgs Fridrihs Hendelis (1685–1759), dzimis Halles pilsētā, sapratis jau jaunībā, ka kārotie mūziķa amati baznīcā un galmā vairs nav tik stabili. Tajā pašā laikā Vācijā bija uzplaucis jauns operas modes vilnis, un 18 gadus vecais Hendelis tajā metās iekšā. Viņš ieguva darbu Hamburgā, Vācijas pirmajā publiskajā operteātrī. Tur viņš sacerēja arī savus pirmos skatuves darbus, lai gan vēl nopietni nekonkurēja ar Reinhardu Keizeru, vairāk nekā simts operu autoru.

Par īstu opermeistaru Hendelis izauga Itālijas svarīgākajos mūzikas centros – Neapolē, Venēcijā un Romā (1706–1710), apgūstot vietējo dižgaru stilu un vienlaikus drosmīgi to pilnveidojot. Spīdot Romas salonu politiskajā augšslānī, viņš izveidoja pamatu savai turpmākajai spožajai karjerai. Tā aizveda viņu kopā ar itāļu opermodes uzplaukumu uz

Londonu – tā laika politikas un ekonomikas galvaspilsētu, kur Hendelis kā kosmopolīts palika līdz mūža galam.

Lielbritānijā, kur bija spēcīgas muzikālā teātra tradīcijas, itāļiski iestudētajai operai sākotnēji klājās grūti. Tomēr Hendele „Rinaldo” (1711) “Haymarket Theatre” zālē kļuva par milzīgu panākumu sākumu gan komponistam pašam, gan visam žanram. 1719. gadā grupa aristokrātu ar karaļa atbalstu nodibināja Royal Academy of Music – pēc akciju sabiedrības principiem strādājošu operkompāniju. Hendele uzdevums bija vervēt labākos Eiropas dziedātājus un komponēt jaunas operas. Šis darbs aizņēma deviņus gadus. Taču riskantais ekonomiskais modelis un nespēja konkurēt ar citām izklaidēm, to 1728. gadā sagrāva. Hendelis turpināja operas darbību vēl ilgi, pirms pilnībā pievērsās angļu valodā sarakstītajām oratorijām.

„Jūlijs Cēzars” („*Giulio Cesare in Egitto*”, 1724) ir itāļu tradīcijās balstīta *opera seria* – nopietna opera bez zemākas kārtas komiskajiem varoņiem. Augstmaņu politisko intrigu un mīlasstāstu piepildītās izrādes toreiz bija aristokrātijas izklaide. Pēc dramatiskām jūtu kulminācijām obligāts bija laimīgs, taisnību atjaunojošs fināls (*lieto fine*). Operai bija jāļauj mirdzēt arī milzu honorārus pelnošajām zvaigznēm, kuru spējām komponistam vajadzēja pielāgoties, un kuri bieži atlāvās brīvu interpretāciju. Tomēr Hendelis bieži vien prata uzspiest savu māksliniecisko redzējumu, un esot bijis pat skarbs. Viņa biogrāfs Džons Meinverings apraksta, kā komponists draudējis Kleopatras lomas izpildītājai Frančescai Kuconi, kas bija sacēlusies pret viņa norādēm, izmest to pa logu. Galveno lomu – Cēzaru – dziedāja tolaik viens no Eiropas ievērojamākajiem kastrātiem Frančesko Bernardi (Senesino), un viņa sadursmes

ar Hendeli Londonas prese aprakstīja ar nekaunīgu baudu.

„Jūlija Cēzara” sižets balstīts reālos vēsturiskos notikumos: tas sākas ar Cēzara uzvaru Farsālas kaujā un Romas karavadoņa Pompeja Lielā slepkavību (48. g. p.m.ē.), fonā risinoties Ēģiptes troņa konfliktam starp Kleopatru VII un viņas brāli Ptolemaju XIV. Opera beidzas 47. g. p.m.ē. martā, kad Cēzars, pats kļuvis par Kleopatras mīlāko, pasludina viņu par vienīgo Ēģiptes valdnieci. Nikolasa Haimi radītais librets balstījās uz Džakomo Frančesko Bussani 1677. gada tekstu, pēc kura Venēcijā jau bija tapušas vairākas operas. Lai gan opera nevēlas atspoguļot vēsturisko patiesību, tēlu un notikumu neparasti lielā ticamība noteikti veicināja darba panākumus.

18. gadsimta sākumā itāļu *opera seria* bija krīzē. No sākotnējās galma izklaides šis

žanrs bija pārcēlies uz publiskiem operteātriem, kļūstot komerciāls un iestrēdzis libretu un muzikālo formu stereotipos. Hendelis nepārrādīja žanru formāli, bet ielēja tajā jaunu dramatisku dzīvību. Statisku tipu un trafaretu afekt kodu vietā viņa varoņi kļuva daudzslāņaināki, emocionāli mainīgi un dramaturģiski dinamiskāki. Cēzars pirmajā cēlienā ir absolūts valdnieks, tad atklājas kā sievišķīgā valdzinājuma apmāts baudītājs, bet operas kulminācijā nonāk pie domām par cilvēka eksistences trauslumu.

Hendeļa operu un vēlino oratoriju galveno varoņu vidū pārsteidzoši daudz ir sievietes, kuras attēlotas ar empātiju un spēcīgu raksturu. Aristokrātiskajā vidē sievietes nebija ne izglītībā, ne ietekmē vājākas par vīriešiem, un Hendeļa varones parasti nav upuri, kā tas bieži ir romantiskajā operā. „*Jūlija Cēzara*” centrā ir ambiciozas valdnieces cīņa par troni, kur līdzekļi obligāti nav cēli. Cēzaram un Kleopatrai Hendelis rakstījis vienādu skaitu āriju — katram astoņas —, papildinātas ar rečitātiem un kopīgu duetu, tomēr patiesā galvenā varone ir mainīgās dabas un pretrunīgā Kleopatra. Trešā cēliena sākumā, domājot, ka Cēzars ir miris un viņa pati zaudējusi varu brālim-tirānam, Kleopatra dzied savu slaveno lamento āriju „*Piangerò la sorte mia*” („Raudāšu par savu likteni”), taču īstas padevības tur nav. Savukārt Cēzars tajā pašā skatā zaudē karaspēku un varu — viņa pirmajā cēlienā

dominējošais tēls operas gaitā kļūst gandrīz pasīvs, iespējams, arī Senesino specifisko vokālo un fizisko īpatnību dēļ.

Otras ievērojamās sievietes loma ir Pompeja atraitnei Kornēlijai. Viņa traģiski sēro par vīru un cenšas savaldīt savu dēlu Sekstu, kurš dzīvo vienīgi tēva atriebes idejai. Abi kopā nes operas vairāk traģiskās blakuslīnijas, kas kulminē ar negodīgā Ptolemaja nonāvēšanu no Seksta rokas.

Hendelis rakstīja Cēzara, viņa pretinieka Ptolemaja un uzticīgā Nirena partijas kastrātu balsīm — tā bija itāļu baroka operas īpašā dīvainība, kur dabiskuma vietā priekšroka tika dota mākslīgajam un ambivalentajam. Skatuves varoņi nebija miesīgi cilvēki, bet drīzāk maskas – tipāži vai personificētas morālās īpašības, kas bieži vien bija dzimumneitrālas vai androgēnas. Apgaismības laikmets no šādas mākslīguma estētikas pamazām atteicās un sāka vērtēt individuālo un dabiski cilvēcisko. Hendeļa varoņi it kā apvieno abus laikmetus — tie ir baroka maskas, bet vienlaikus jau ceļā uz jauno individuālismu. Mūsdienu operā kastrātu lomas parasti dzied kontrtenori vai mecosoprāni, un Vanemuines iestudējumā izmantoti abi varianti. 20. gadsimtā šīs lomas bieži mēģināja pielāgot zemākām vīriešu balsīm, taču muzikāli to ir grūti pieņemt.

„*Jūlija Cēzara*” pirmizrāde 1724. gada februārī

Londonas “Haymarket Theatre” norisinājās ar iespējami labāko solistu sastāvu un guva izcilus panākumus. Hendelis, kas to radīja, noteikti ņēma vērā britu aristokrātijas Romas apbrīnu, kas tolaik dominēja arhitektūrā un dārzu mākslā. Pēc pirmizrādes sekojušās divpadsmit izrādes bija ārkārtējs panākums, un nākamo piecpadsmit gadu laikā opera piedzīvoja vēl trīs jauniestudējumus Londonā un daudzas izrādes kontinentā, tostarp 38 izrādes Hamburgas opernamā.

Gētingenas Hendeļa festivāls, kas 1920. gadā atjaunoja līdz tam laikam zudušo Hendeļa opermākslas tradīciju, uzveda „Jūliju Cēzaru” 1922. gadā modernā ekspresionistiskā stilā, un nākamajos simts gados šī opera ir kļuvusi par vispopulārāko no Hendeļa skatuves darbiem.

Tomass Sītans (Toomas Siitan)

Jūlijs Cēzars (100. g. p.m.ē. – 44. g. p.m.ē.)

Jūlijs Cēzars bija Romas karavadonis, valstsvīrs un diktators, kura sasniegumu vidū ir, cita starpā, Gallijas iekarošana un uzvara Romas pilsoņu karā. Viņš īstenoja virkni politisku un sabiedrisku reformu, līdz brīdim, kad Romas senāta locekļi sarīkoja viņa atentātu.

Cēzars jau jaunībā plānoja politisko karjeru. Pēc militārā dienesta viņš strādāja kā prokurors, bet pēc tam devās uz Grieķiju, uz Rodas salu, lai studētu oratorijas mākslu.

Atgriezies Romā, viņš kļuva par priesteru kolēģijas locekli un militāro tribūnu un kopā ar Pompeju centās atcelt diktatora Sullas laikā veikto konstitūcijas reformu ietekmi. 69. vai 68. gadā p.m.ē. Cēzars tika iecelts par valsts amatpersonu un nosūtīts dienēt Spānijas provincē (Hispania Ulterior). Tajā pašā gadā nomira viņa sieva Kornēlija, un Cēzars apprecējās ar Pompeja tālāko radnieci Pompeju.

63. gadā p.m.ē. Cēzaru ievēlēja par augsto priesteri, un līdz tam laikam viņš jau bija ieguvis pretrunīgi vērtēta politiķa reputāciju. Gadu vēlāk Cēzars izšķīrās no Pompejas, 61. gadā p.m.ē. viņš atgriezās Romā, un 59. gadā p.m.ē. kļuva par vienu no diviem Romas konsuliem. Cēzars, kurš tobrīd jau kādu laiku bija veidojis aliansi ar Pompeju, noslēdza ar viņu slepenu savienību, kurai pievienoja arī Pompeja sāncensi Krassu. Tā radās tā dēvētais pirmais triumvirāts, kuru nostiprināja Pompeja laulība ar Cēzara meitu Jūliju. Pats Cēzars apprecējās ar Kalpurniju.

Laikā no 58. līdz 50. gadam p.m.ē. Cēzars iekaroja Gallijas teritorijas līdz Reinas upes kreisajam krastam. Tas bija stratēģisks solis, kas viņam deva pietiekamu ietekmi, lai īstenotu plašas reformas Romā un visā Grieķu–Romas pasaulē. Vienlaikus triumvirāta iekšienē pieauga spriedze: Pompejs kļuva greizsirdīgs par Cēzara panākumiem, bet Krassus savukārt jutās apdraudēts. Tomēr

alianse saglabājās līdz 55. gadam p.m.ē., kad Pompeju un Krassu ievēlēja par Romas konsuliem. Viņi pagarināja Cēzara pilnvaras kā gubernatoram un piešķīra sev piecu gadu gubernatoru pilnvaras Sirijā un Spānijā. 53. gadā p.m.ē. Krassus krita kaujā. Līdz ar gadu iepriekš mirušo Jūliju izbeidzās arī ģimenes saiknes Pompeja un Cēzara attiecībās; Pompejs sāka attālināties no Cēzara un pievienojās aristokrātijai.

Dažādu politisko manevru rezultātā radās situācija, kur Cēzars, sākot otro konsula pilnvaru termiņu, 49. gadā p.m.ē. varēja uz desmit mēnešiem nonākt stāvoklī, kurā viņam nebūtu ne armijas, ne varas — tādējādi viņš kļūtu ārkārtīgi ievainojams. Senātā netika panākta vienota nostāja, turklāt Cēzara atkārtoto pieprasījumu rezultātā senāts piedraudēja pasludināt viņu par tautas ienaidnieku, ja viņš atteiksies noteiktajā laikā atkāpties no gubernatora amata. 50. gada p.m.ē. decembrī tomēr tika nolemts, ka Cēzaram un Pompejam jāatkāpjas vienlaikus, taču jau nākamajā dienā Pompejam tika piešķirta Itālijas armijas virspavēlnieka loma bez senāta sankcijas, un viņš šo amatu pieņēma.

49. gada p.m.ē. janvārī Cēzars, pildot *Gallia Cisalpina* gubernatora pienākumus, ar savu karaspēku šķērsoja Itālijas robežu, sākot pilsoņu karu. Drīz viņš padzina Pompeja karaspēku no Itālijas un sakāva viņa spēkus

arī Spānijā. Pēc tam karadarbība pārcēlās uz Grieķiju, un 48. gada p.m.ē. augustā Cēzars sakāva Pompeju Farsālas kaujā. Pompejs aizbēga uz Ēģipti, bet turienes galminieki viņu nogalināja, cerot iegūt Cēzara labvēlību. Tas tomēr nekādi vēl nebeidza karu.

Iesaistījies vietējā troņa mantošanas konfliktā, Cēzars gandrīz tika ielenkts Aleksandrijā, bet pēc Kleopatras nokļūšanas troni viņam tomēr izdevās no Ēģiptes aizbēgt. Pirms tam, 47. gada p.m.ē. pavasara–vasaras periodā, viņš baudīja ceļojumu pa Nīlu, pavadot Ēģiptes karalieni. Pametot Ēģipti, Cēzars bija spiests doties ciņā pret Pompeja atlikušo sabiedroto armiju Āfrikā, pēc tam karot Spānijā Mundas kaujā (45. g. p.m.ē.), lai apspiestu Pompeja dēlu vadīto sacelšanos. Kad viņš atgriezās Romā, Cēzaram bija atlicis vairs tikai pāris dzīves mēneši.

Kleopatra VII (70/69. g. p.m.ē. – 30. g. p.m.ē.)

Kleopatra VII bija Ēģiptes karaliene, kuru vēsturē, cita starpā, pazīstam, kā Jūlija Cēzara mīlāko un vēlāk Marka Antonija sievu. Viņa kāpa troni pēc sava tēva Ptolemaja XII nāves un valdīja vispirms kopā ar saviem brāļiem (51–47. g. p.m.ē. un 47–44. g. p.m.ē.), bet vēlāk kopā ar savu dēlu Ptolemaju XV Cēzaru (44–30. g. p.m.ē.). Kad Romas karaspēks topošā imperatora Augusta vadībā sakāva Kleopatras un Antonija armiju, laulātais pāris izdarīja pašnāvību, un Ēģipte nonāca Romas okupācijā.

Kleopatra nāca no Maķedonijas dinastijas, un viņas senčos bija maz īstu ēģiptiešu asiņu. Tomēr tieši viņa esot bijusi vienīgā savā dzimtā, kas centās apgūt ēģiptiešu valodu. Kad Kleopatra un viņas brālis Ptolemajs XIII 51. gadā p.m.ē. kāpa troni, Kleopatrai bija tikai astoņpadsmit gadu; brālis bija par aptuveni astoņiem gadiem jaunāks. Tādēļ valdīšanas sākumā īstā valdniece bija Kleopatra, taču jau līdz 50. gada p.m.ē. beigām Ptolemajam izdevās iegūt pietiekamu varu, lai oficiālajos dokumentos viņa vārds tiktu rakstīts pirms māsas.

Drīz vien Kleopatra bija spiesta bēgt uz Sīriju. Izveidojusi tur karaspēku viņa 48. gadā p.m.ē. veda to atpakaļ, lai stātos pretī Ptolemajam pie Ēģiptes austrumu robežas Pelusijā. Bēgļa statusā romiešu karavadoņa Pompeja slepkavība un Jūlija Cēzara ierašanās Ēģiptē

nodrošināja islaicīgu pamieru.

Gan Kleopatra, gan Cēzars viens otrā saskatīja politisku sabiedroto. Kleopatra cerēja uz Cēzara palīdzību sava stāvokļa nostiprināšanā kā vienīgajai Ēģiptes valdniecei un vēlējās atgūt Ēģiptei piederošās teritorijas Sīrijas dienvidos un Palestīnā. Kleopatra un Cēzars pārziemoja kopā Aleksandrijā. 47. gada p.m.ē. pavasarī ieradās Romas palīgspēki, Ptolemajs XIII aizbēga un noslika Nīlā. Pēc tam Kleopatra apprecējās ar savu jaunāko brāli Ptolemaju XIV un atgriezās troni.

47. gada p.m.ē. jūnijā Kleopatrai piedzima dēls Ptolemajs Cēzars — tauta viņu dēvēja par *Caesarionu* jeb “mazo Cēzaru”. Kleopatra kopā ar brāli—vīru un dēlu devās vismaz vienā valsts vizītē uz Romu, dzīvodama Cēzara villā pie Tibēras upes. Cēzara slepkavības brīdī 44. gadā p.m.ē. Kleopatra atradās Romā, taču pēc šī notikuma viņa nekavējoties atgriezās Ēģiptē.

Izmantotie avoti: *Encyclopedia Britannica*, *Eesti Entsüklopeedia*

Risto Josts (Risto Joost) ir kopš 2020. gada rudens “Vanemuines” teātra muzikālais vadītājs un galvenais diriģents, kopš 2024. gada rudens — Vācijā Virtembergas Kamerorķestra galvenais diriģents, kā arī kopš 2009. gada Igaunijas Nacionālās operas “Estonia” štata diriģents. Vanemuines muzikālā vadītāja un galvenā diriģenta amatā Josts ir sācis sadarbību ar Heino Ellera Mūzikas skolu, veidojot ikgadējo koncertu „Nākotnes mūziķi”, kā arī ir viens no Vanemuines sezonas atklāšanas festivāla virzītājspēkiem un iedibinājis ikgadējo “Dvēseļu dienas” koncerta tradīciju. Josts ir publikai piedāvājis vairākus operiestudējumus gan no pasaules klasikas, gan īgaunņu oriģināldarbu vidus, to skaitā Mocarta „Dons Žuans” (2021), Vāgnera „Tristans un Izolde” (2022), Hendeļa „Jūlijs Cēzars” (2023), Pučīni „Turandota” (2024) un „Bohēma” (2025), Pērsela „Karalis Artūrs” (2025), Varresa „, «Aizpekļu jaunais velns” (2022), Kaumana „Kaubamāja” (2022) un Tamberga „Sirano de Beržeraks” (2023). Šīs sezonas beigās Josts, “Vanemuine” teātrim, sadarbojoties ar Sāremā Operas dienām, uzsāks Vāgnera tetraloģijas „Nibelungu gredzens” iestudējumu, kura laikā četru gadu garumā hronoloģiskā secībā tiks atskaņotas visas četras cikla operas.

Igaunijas Sabiedriskā raidorganizācija 2018. gadā atzina Jostu par gada mūziķi, ko viņš izpelnījās par augstu muzikālo vērtību saglabāšanu un nodošanu. 2006. un 2016. gadā viņš saņēma Igaunijas Mūzikas padomes Skaņu mākslas fonda gada balvu, 2011. gadā — Igaunijas Republikas Prezidenta Kultūras fonda balvu jaunajam kultūras darbiniekam, bet 2022. gadā — Igaunijas Teātra gada balvu mūzikā. 2025. gadā Josts tika apbalvots ar Igaunijas Kultūrkapitāla Skaņu mākslas nozares galveno prēmiju, bet 2026. gadā — ar Igaunijas Valsts Baltās Zvaigznes IV šķiru. Josts ir diriģējis daudzus starptautiski atzītus orķestrus, tostarp Bergenas filharmoniskus, Venēcijas *Teatro La Fenice* orķestri, Pēterburgas Marijas teātra orķestri, Seviļas Karalisko simfonisko orķestri u.c. Igaunijā viņš ir bijis Tallinas Kamerorķestra galvenais diriģents (2013–2019), vadījis Igaunijas Nacionālo simfonisko orķestri un citus kolektīvus. Tāpat Josts ir stāvējis pie diriģenta pulsts vairākiem augstu novērtētiem korim: Nīderlandes kamerkora galvenais diriģents (2011–2015), Leipcigas MDR Radio kora mākslinieciskais vadītājs (2015–2019), Zviedrijas Radio kora diriģents, Ars Nova Kopenhāģenas diriģents u.c.

Elmo Niganens (Elmo Nüganen) ir režisors, aktieris un teātra pedagogs. Viņš absolvējis Tallinas Pedagoģisko institūtu režijas specialitātē (1983) un Tallinas Valsts konservatorijas teātra nodaļas XIII kursu (1988). Laikā no 1988. līdz 1992. gadam Niganens strādāja Ugala teātrī, kā aktieris un režisors, bet no 1992. līdz 2021. gadam bija Tallinas Pilsētas teātra galvenais režisors. Pašlaik viņš darbojas kā brīvmākslinieks. Kopš 1997. gada Niganens ir Igaunijas Mūzikas un teātra akadēmijas teātra skolas profesors un ir vadījis XX, XXV un XXIX kursus. Viņš ir iestudējis izrādes arī ārzemēs — Krievijā, Polijā un Latvijā — un vadījis starptautisku teātra meistarklasi Melihovā (1997). 2020. gadā Igaunijas Zinātņu akadēmija ievēlēja viņu par locekli teātra mākslas jomā. Niganens ir filmējis spēlfilmās „Suflieris” 1993, „Mandarīni” 2013, „O2” 2020) un televīzijas iestudējumos, kā arī radījis filmas — piemēram: „1944” (2015) — un pats rakstījis scenārijus („Vārdi marmo-

ra plāksnē” 2002, „Neprātis” 2006, „Aptiekāra Melhiora” triloģijā 2022–2023). Viņš ir arī veicis dramaturģiskus tulkojumus un dramatizējumus. Viņa iestudējumi ir piedalījušies festivālos Torunā, Sanktpēterburgā un citur, un saņēmuši balvas. Savas karjeras laikā Ni-ganens ir saņēmis vairāk nekā 30 apbalvojumu un prēmiju. Viņš ir iestudējis vairāk nekā 40 izrāžu, galvenokārt Tallinas Pilsētas teātri un Ugalas teātri Vīlandē, kā arī Igaunijas Drāmas teātri. 2021. gadā viņš Vanemuines teātri iestudēja Mocarta operu „Dons Žuans”. Svarīgākās izrādes: Čehova „Kaija” (1990), „Ivanovs” (1992), „Pianolla jeb Mehāniskais pianīns” (1995), „Kīršu dārzs” (2017); Goči „Milestība pret trim apelsīniem” (1991), Šek-spīrs „Romeo un Džuljeta” (1992), „Hamlets” (1999), Roževics „Baltās kāzas” (1993); Dimā „Trīs musketieri” (1995), Dostojevskis: „Noziegums un sods” (1999), Tammsāre „Zeme un milestība. Otrā daļa” (2005), „Karīna un Indreks. Zeme un milestība. 4.” (2006), „Es milēju vācieti” (2009), Lagarce „Mēs, varoņi” (2009), Prislijs „Laiks un Konveju ģimene” (2011).

Kristiāns Suitss (Kristjan Suits) ir teātra un gaismu mākslinieks. Viņš studējis multime-diju dizainu Orhūsas Tehniskajā koledžā, gaismu dizainu Tartu Universitātes Vīlandes Kultūras akadēmijā un filmu scenogrāfiju Igaunijas Mākslas akadēmijā. Laikā no 2014. līdz 2016. gadam Suitss strādāja Ugalas teātri kā video un gaismu daļas vadītājs un bija arī Ugalas *black box* zāles idejas autors un viens no īstenotājiem. 2020. gadā Suitss debitēja kā režisors Tallinas Pilsētas teātri ar Žana Kokto lugu „Cilvēka balss”. Papildus plašajam mākslinieciskajam darbam Igaunijā viņš ir veidojis scenogrāfiju arī Latvijā un Grenlandē. Suitsa scenogrāfija un gaismu dizains “Vanemuine” teātri: „Skaisti jaunībā...” (2016), „Hedda Gablera” (2017), „Rozes vārds” (2017), „Kalevipoegs” (2018), „Kungs Bi-dermans un dedzinātāji” (2018), „Persona” (2019), „Briesmīgais slepkava Hasse Karlsons atklāj šausminošu patiesību par sievieti, kura sasalusi uz dzelzceļa tilta” (2019), „W” (2019), „Labi cilvēki” (2020), „1984” (2021), „Inspektors ierodas” (2021), „Dons Žuans” (2021), „Riekstkodis jeb Brīnumainā Ziemassvētku nakts” (2022), „Pelnrušķīte” (2023). Kristiāns Suitss ir saņēmis vairākas kolēģu balvas, kā arī Latvijas Lielā Kristapa kino fes-tivāla mākslinieka balvu (2015), Igaunijas Republikas Kultūras balvu (2018) un Igaunijas Teātra gada balvu scenogrāfijā (2020).

Kristīne Pasternaka ir Latvijas Nacionālās operas kostīmu nodaļas vadītāja. Viņa absolvējusi Latvijas Mākslas akadēmijas tekstila nodaļu un pēc studijām strādājusi kā brīvmāksliniece tekstilmākslas jomā. Viņas pirmais darbs teātra mākslinieces amatā bija Džeimsa Goldmena luga „Lauva ziemā” Latvijas Nacionālajā teātri. Gadu gaitā viņa radījusi kostīmus vairāk nekā simts drāmas un operu iestudējumiem, to skaitā: Šek-spīra „Liela brēka, maza vilna” (1995), Vāgnera „Lidojošais holandietis” (2003), Pučīni „Manon Lescaut” (2011), Bizē „Karmena” (2018), Kalniņa „Spēlēju, dancoju” (2019), Čai-kovska „Piķa dāma” (2020), Vegesaka „Baltijas traģēdija” Tallinas Pilsētas teātri (2021). Pasternaka ir strādājusi kā kostīmu māksliniece drāmas teātros un operteātros Latvijā, Igaunijā, Francijā, Islandē, Vācijā, Ungārijā, Austrijā, Horvātijā, Izraēlā un Krievijā.

“Vanemuine” teātrī viņa pēdējoreiz radīja kostīmus Mocarta operai „Dons Žuans” (2021). Pasternaka četras reizes saņēmusi Latvijas labākās kostīmu mākslinieces titulu un četras reizes nominēta mūzikas balvai par operas kostīmiem. 2006. gadā viņa tika nominēta žurnāla *Opernwelt* starptautiskajā kritiķu aptaujā kā labākā kostīmu māksliniece.

Martins Karu (Martin Karu) sāka dziedāšanas studijas Georga Otsa vārdā nosauktajā mūzikas skolā Risto Josta un Ehas Pērgas vadībā. Viņš ieguvis gan bakalaura (2022), gan maģistra grādu (2023) Londonas *Guildhall School of Music and Drama*, studējot Endrjū Votsa vadībā. Karu skatuves pieredze ir daudzveidīga — no renesanses mūzikas līdz laikmetīgajām un eksperimentālajām formām. Viņš ir uzstājies gan kameramūzikas sastāvos, gan lielās formās, tostarp Baha „Mateja pasijā”, „Jāņa pasijā” un Hendeļa oratorijās. Svarīgākie priekšnesumi: 2022. gadā Arvo Pērtas „My Heart’s in the Highlands” atskaņojums festivālā *Music at Oxford*; 2023. gadā Hendeļa „Rinaldo” koncertuzvedums Londonas *Baroquestock* festivālā; 2023. gadā pirmais pilna apjoma solokonzerts kopā ar *Corelli Barokkorkestri*; 2023. gadā solista debija “Vanemuine” simfoniskā orķestra vasaras koncertā Tartu. 2024. gadā Karu uzstājās kā solists Baha „Jāņa pasijā” Lisabonas *Calouste Gulbenkiana* fonda Lielajā zālē. Hendeļa operas „Jūlijs Cēzars” titulloma ir Karu operas debijas loma, un 2025. gadā tai sekoja loma Pērsela semioperā „Karalis Artūrs”. Viņš saņēmis Igaunijas prezidentes Kersti Kaljulaidas piešķirto jaunā pētnieka stipendiju (2020), bijis *Hansu Teetlausa* fonda stipendiāts, saņēmis PLMF balvu „Gada jaunais dziedātājs 2020” un iekļuvis Londonas Hendeļa dziedāšanas konkursa 2022. gada pusfinālā.

Pirjo Jonasa (Pirjo Jonas) kopš 2010./2011. gada sezonas ir “Vanemuine” teātra soliste. Viņa absolvējusi Igaunijas Mūzikas un teātra akadēmijas operdziedāšanas maģistra programmu (2009) un papildus ieguvusi Tartu Universitātes angļu valodas un literatūras grādu. Viņa sniegusi koncertus Igaunijā un ārzemēs, dziedājusi daudzos lielās formas darbos un uzstājusies gan Igaunijas Nacionālajā operā “Estonia”, gan uz Vanemuines teātra skatuves. Lomas: Roksana — Tamberga „Sirano de Beržeraks”, Linda — Kaumana „Kaubamaja”, Donna Anna — Mocarta „Dons Žuans”, Linda — Doniceti „Linda di Chamounix”, Johanna — Sondheima „Sweeney Todd”, Pepi — Štrausa „Vīnes asinis”, Madame Herz — Mocarta „Teātra direktors”, Frasquita — Bizē „Karmena”, Carlotta Giudicelli — Vēbera „Operas spoks”, Madeleine — Abrahama „Savojas balle”, Titania — Pērsela „Feju karaliene”, Susanna — Mocarta „Figaro kāzas”.

Ivno Posti ir studējis vēsturi Tartu Universitātē un šajā pašā augstskolā ieguvis arī maģistra grādu reliģiju antropoloģijā. Viņa mūzikas studijas sākās 1996. gadā Heino Ellera Mūzikas skolā klasiskās dziedāšanas specialitātē (ped. Aino Keiva (Aino Kõiv).) No 2001. līdz 2007. gadam viņš turpināja studijas Hāgas Karaliskajā konservatorijā Ritas Damsas un Barbaras Pīrsones vadībā. Viņš papildinājis zināšanas meistarklasēs, kuras vadījuši, piemēram, Mariuss van Altenas un Diane Forlano. Posti ir guvis daudzus konkursa panākumus gan popmūzikā, gan operdziedāšanā. No 2007. līdz 2008. gadam viņš strādāja *Opera Studio Nederland*. Turklāt viņš ir bijis Narvas Muzeja zinātniskais vadītājs un direktors, Setomā Muzeju direktors un Igaunijas Ceļu muzeja direktors. Mūzikas jomā viņš darbojas kā producents un dziedāšanas pedagogs. Lomās: Gars – Pērsela „Dido un Aeneas” (AixenProvence festivāls, 2008), Grazia – Kavalli „Ercole Amante” (De Nederlandse Opera, 2009), Vjazemska un Šariks – Raskatova „Suņa sirds” (De Nederlandse Opera, 2010), Princis Orlovskis – Štrausa „Sikspārnis” (Nīderlande, Beļģija, Vācija, 2011), Pērsela „Feju karaliene” – Vanemuine (2011).

Karmena Puisa (Karmen Puis) kopš 1997. gada ir “Vanemuine” operas soliste. Viņa absolvējusi Heino Ellera Mūzikas skolu (1993) un 1997. gadā Igaunijas Mūzikas akadēmiju, 2005. gadā iegūstot maģistra grādu *cum laude*. Studiju laikā Igaunijas Mūzikas akadēmijā Puisa strādāja Igaunijas Radio kori kā kordziedātāja un soliste. Viņa dziedājusi solo partijas daudzos lielās formas darbos un sniegusi daudz kamerģimnāzijas koncertu. Balvas: Georga Otsa vārdā nosauktā prēmija (2010), „Gada vanemuīsietis” (2011), Igaunijas Teātra savienības Gada balva (2012) — par lomām Donačeti „Maria Stuarda” (Elizabete I) un Lehāra „Jautrajā atraitnē” (Hanna Glavari).

Karisa Trasa (Karis Trass) kopš 2021./2022. gada sezonas ir Igaunijas Nacionālās operas Estonia soliste. Mācījusies flautas spēli Nemmes (Nõmme) Mūzikas skolā un dziedāšanu Georga Otsa vārdā nosauktajā Mūzikas skolā pie Ludmillas Dombrovskas-Keissas. Studijas turpināja Igaunijas Mūzikas un Teātra akadēmijā Heli Veskusas (Heli Veskus) vadībā, kur 2019. gadā ieguva bakalaurs grādu un 2022. gadā – maģistra grādu *cum laude*. Vienlaikus pilnveidojās Berlīnē Hannsa Eislera vārdā nosauktajā Mūzikas augstskolā pie Annas Samuilas. Trasa piedalījies arī vairākās meistarklasēs. Uzstājies kā soliste Kili (Kiili) Senās mūzikas ansamblī un 2017./2018. gada sezonā dziedājusi Savonlinnas operkora sastāvā. Trases repertuārā ir lomas no Guno, Mocarta, Pērsela, Lehāra, Verdi, Bizē, Štrausa, Pučīni un citu komponistu skatuves darbiem. 2021. gadā viņa tika apbalvota ar Igaunijas biedrības Estonia Nāna Pelda (Naan Pöld) vārdā nosaukto balvu un Igaunijas Nacionālās kultūras fonda stipendiju, bet 2022. gadā saņēma SEB skatītāju balvu. 2024. gadā viņa tika godalgota ar balvu Kristāla kūrpite par Melizandes lomu Kloda Debisi operā “Peleass un Melizande”, bet 2025. gadā saņēma Igaunijas Mūzikas padomes balvu par spilgtiem sniegumiem uz operas un koncertu skatuves un Igaunijas Izpildītājmākslinieku savienības gada balvu.

Simo Brēde (Simo Breede) kopš 2013. gada ir “Vanemuine” teātra solists. Viņš absolvējis Heino Ellera Mūzikas skolas dziedāšanas nodaļu. 2009. gadā Brēde debitēja solo lomā Savonlinnas operas festivālā, dziedot Imperatora komisāra lomu Pučīni operā „Madama Butterfly”. 2009.–2010. gadā viņš studēja kā apmaiņas students Romas *Santa Cecilia* konservatorijā. 2011. gadā viņš ieguva maģistra grādu Igaunijas Mūzikas un teātra akadēmijā, studējot pie Jāko Rihenenā (Jaakko Ryhänen). Lomas: Sirano – Tamberga „Sirano de Beržeraks”, Enn – Kaumana „Kaubamaja”, Melot – Vāgnera „Tristans un Izolde”, Masetto – Mocarta „Dons Žuans”, Marķīzs de Boisfleury – Donačeti „Linda di Chamounix”, Iereibis dzejnieks, Coridon, Bottom – Pērsela „Feju karaliene”, Saljeri – Rimška-Korsakova „Mocarts un Saljeri”, Johann – Masnē „Verters”. 2009. gadā Brēde ieguva *Naan Põllu vārdā nosauktā jauno dziedātāju stipendiju un 2012. gadā kļuva par Starptautiskās Riharda Vāgnera biedrības stipendiātu.*

Ka Bo Čans (Ka Bo Chan) ir dzimis Honkongā un sācis dziedāt 17 gadu vecumā ASV, dziedot savas skolas kamerkorī. Vēlāk viņš studēja dziedāšanu Liannas Denbestes un Leslijas Grīnas vadībā, kā arī kora diriģēšanu Lonijas Klaines vadībā. 1997. gadā viņš pārcēlās uz Igauniju, kur *Georga Otsa Mūzikas skolā studēja kora diriģēšanu (ped. Hirvo Surva, Merike Toro) un vokālo pedagoģiju (ped. Lēlo Talvika)*. Viņam ir bakalaura grāds finanšu vadībā un viņš ir ieguvis maģistra grādu Igaunijas Mūzikas un teātra akadēmijā. Viņš papildinājis zināšanas meistarkursos, ko vadījuši Carl Høgset, Paul Esswood, Aleksandrs Šmalcs u.c. Ka Bo Čana repertuārā ir gan senās mūzikas, gan mūsdienu komponistu darbi, tai skaitā kameramūzika un opera. Viņš ir sadarbojies ar diriģentiem, piemēram, Eri Klasu, Olari Eltsu, Miku Ileoju, Risto Jostu u.c. Viņš ir uzstājies daudzos festivālos un dziedājis kā solists gan Igaunijā, gan ārvalstīs. Papildus dziedāšanai viņš strādā kā mūzikas skolotājs, vokālais pedagogs, kormeistars un diriģents.

Kristiāns Hegbloms (Kristjan Hägblom) sāka mūzikas studijas Tarvastu Mūzikas un mākslas skolā klavierspēles specialitātē. No 2017. līdz 2019. gadam viņš studēja klasisko dziedāšanu Heino Ellera Mūzikas skolā un kopš 2021. gada turpina studijas dziedāšanā tajā pašā skolā. 2022. gadā viņš pievienojās “Vanemuine” operkorim, bet no 2025. gada rudens ir “Vanemuine” operas solists. Viņš ir papildinājis prasmes pie Atlana Karpa un piedalījies Ailes Asoni un Evas Mertsonas meistarklasēs. Lomas: Eugen von Rohnsdorff – Kālmāna „Silva” (2025), Aukstais gars – Pērsela „Karalis Artūrs” (2025), Mandarīns – Pučīni „Turandota” (2024), Curio – Hendeļa „Jūlijs Cēzars” (2023), Joly – Šēnberga „Nožēlojamie” (2017/2023), Sardzes karavīrs – Tamberga „Sirano de Beržeraks” (2023), Jakušide – Pučīni „Madama Butterfly” (2019/2023), Students – Kaumanna „Kaubamaja” (2022). 2022. gada *Vello Jūrna* vokālistu konkursā Hegbloms saņēma trīs speciālbalvas.

Vanemuine simfoniskais orķestris

Mūzikas vadītājs un galvenais diriģents Risto Joost

Orķestra koncertmeistars Liam Keneally

Skatuves solisti

I vijole Liam Keneally

II vijole Anna Samsonova

Altvijole Kadri Rehema

Čells Olga Raudonen

Oboja Anna Šulitšenko

Fagots Kulvo Tamra

Flīgelhorns Priit Rusalepp

Arfa Lisanne Rull

Basso continuo

Teorba Kristo Kão (kā viesis),

Cembalo Ele Sonn

Čells Camillo Cabassi

Orķestra sastāvs

I vijole Liam Keneally*, Marta Mutso**, Laura Miilius-Koddanipork**,

Evelin Tammiku, Susann-Elisabeth Kisla, Eva Aarnis

II vijole Anna Samsonova*, Myroslava Bukata, Hille Niilisk-Rees, Triinu Raudver

Altvijole Kadri Rehema*, Hanno Mait Maadra, Anna-Helena Inno, Ruta Kulikovska

Čells Camillo Cabassi**, Olga Raudonen

Kontrabass Andreas Arder

Flauta Kerstin Laanemets*, Kristjan Lume

Oboja Anna Šulitšenko*, Anastasiia Cherniak**

Fagots Kulvo Tamra*, Kristjan Kungla

Mežrags Kreete Jacob, Kristiina Luik

Trompete Priit Rusalepp*, Viljar Lang

*orķestra grupas koncertmeistars

** asistenta koncertmeistars

Skatuves meistari Sander Lääts, Raul Potter

Orķestra intendants Aivo Koddanipork

Mūzikas nodaļa Kätlin Hoop, Kärt Suurlaht

Vanemuine operas koris

Anni Zimmermann, Diana Silova, Grete Oolberg,
Helen Nõmm, Eve Kivisaar, Lembi-Liis Ebre, Helen
Hansberg, Külli Ormisson, Rael Rent,
Ursula Roomere, Kaja Ilmjärv, Katrin Kapinus,
Kristel Oja, Marika Villemson, Marta Burgoa,
Siiri Koodres, Hanna Auziak, Artur Nagel,
Egon Laanesoo, Hisatoshi Nezu, Ingmar Bräutigam,
Jacques Louw, Janari Jorro, Julian Baldwin,
Myunghwan Jang, Niël Stapelberg,
Oliver Timmusk, Rainer Aarsalu, Risto Orav,
Ruudo Vaher, Uku-Markus Simmermann

Nacionālais teātris Vanemuine

Vadība

Teātra vadītājs Aivar Mäe

Mūzikas vadītājs Risto Joost

Baleta vadītājs Jevgeni Grib

Drāmas vadītājs Tanel Jonas

Iestudējumu nodaļa Karis Hindriksoo Pitsi, Lisett Soomäe

Skatuves meistari Rello Lääts, Kaupo Jalas, Taivo Pöder, Tanel Pärn, Urmas Poom, Jüri Urbel

Dekorāciju nodaļa Marika Raudam, Mait Sarap, Innari Toome, Ain Austa, Andres Lindok,

Katrin Pahk, Leenamari Pirn, Jane Aus, Terje Kiho, Armin Luik, Indrek Ots,

Mart Raja, Karmo Kiivit, Einar Pallas, Maarika Korotkova

Kostīmu nodaļa Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Ruth Rehme Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt, Ljubov Guzun,
Ivi Vels, Kaire Arujõe, Valentina Kalvik, Inkeri Orasmaa, Olga Vilgats, Irina Medvedeva, Heli Kruuse,

Natalja Malinen, Luule Luht, Tia Nuka, Elli Nöps, Anneli Vassar, Kertu Lepasaar,

Juta Reben, Toomas Vihermäe, Ljudmila Nikolajeva

Garderobes nodaļa Raina Varep, Kaidi Mikk, Eva Kõiv, Kai Vahter

Grimis un frizūras Anneliis Punnar, Viktoria Rüster, Mare Kuul, Roberta Türkson

Rekvizītu nodaļa Liina Martoja, Mirka Porrassalmi, Kaie Uustal,

Kärt Paasik, Angelika Aun, Annaleena Adamson

Gaismu nodaļa Andres Sarv, Imbi Mälk, Raul Telliskivi, Taivo Pöder

Skaņas un video nodaļa Andres Tirmaste, Toivo Tenno, Martin Salundi

Mūzikas nodaļa Kätlin Hoop, Kärt Suurlaht

Programmas izstrāde

Sastādījusi Kerttu Piliste

Dizains Katrin Leement

Mēģinājumu fotogrāfs Heikki Leis

Portretu fotogrāfi Rasmus Kull, Jake Farra, Ivo Posti,

Sohvi Viik, Mait Jüriado, Are Tralla, Jaan Krivel, Alana Proosa et al.

Šī programmas bukleta tulkojums latviešu valodā veikts, izmantojot ChatGPT.

Suvekontserdi peatoetāja

Hotellipartnerid

Grimmipartner

Partnerid

KULTUURIMINISTEERIUM

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

VisitSea

ELAMUSTEKS LOODUD

TOYOTA COROLLA CROSS

Teatrielamuste toetaja
amservauto.ee

AMSERV
TOYOTA ON MEIE HING

Pakume üheskoos enam

**LYDIA
HOTEL**

www.lydia.ee
Ülikooli 14, Tartu

DORPAT

www.dorpat.ee
Soola 6, Tartu

vanemuine.ee